

MİLLİ DEVLET SALDIRI ALTINDADIR

Jeopolitik Dergisi, Nisan 2008, s.15-17.

Yıldırım Koç¹

Günümüzde Türkiye Cumhuriyeti Devleti, ulusötesi sermayenin ve, son derece önemli bir jeopolitik konumda bulunması nedeniyle de, bazı devletlerin tehdidi altındadır.

Ulusötesi sermaye, bugün ulaştığı birikim, yoğunlaşma ve güç düzeyinde, artık ulus-devletlerin çizdiği sınırları parçalamaya çalışmaktadır. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti, emperyalizme karşı ilk başarılı İstiklal Harbi (Bağımsızlık Savaşı) ile kurulmuştur. Batılı güçler, Sevr Antlaşması'nı yırtıp atan ve Lozan Antlaşması ile bağımsız varlığını silahlı gücüyle kabul ettiren Türkiye Cumhuriyeti'ni bir türlü kabul edememişlerdir.

Ulusötesi sermaye, teknolojinin yeni olanaklarından yararlanarak dünya çapında imparatorluklar kurarken, gelişmekte olan ülkelerde devletleri küçültmeye ve zayıflatmaya çalışmaktadır. Ulusötesi sermayenin bu konudaki politikasını, ünlü tarihçi Eric Hobsbawm, 1977 yılında yayımlanan bir makalesinde şöyle anlatmaktadır ²:

“Yeni-sömürgeci ulusötesi ekonomi için en uygun strateji, tam olarak, resmen egemen olan devlet sayısının azamileştirilmesi ve bu devletlerin ortalama büyüklüğünün ve gücünün asgarileştirilmesindedir.”

Gelişmiş ülkeler daha çok merkezileşirken, gelişmiş ülkelerin denetimlerindeki uluslararası kuruluşlar, gelişmekte olan ülkelerde “yerelleşmeyi” ve devletin küçültülmesini önermektedir. Ulusötesi şirketler, faaliyetlerini dünya ölçeğinde programlar ve uygularken, ulus-devletlerin sınırlarından, parlamentolarından, ordularından, bürokrasilerinden büyük rahatsızlık duymaktadır.

Yedi sekiz yıl önce gündeme gelen Çoktarafli Yatırım Anlaşması'nın (MAI) amacı, ulusötesi sermaye için en geniş hareket özgürlüğünü sağlamaktır. Diğer bir deyişle, Ford, IBM, Nokia, Mercedes gibi şirketler iyice devleşirken ve 27 ülkeden oluşan bir Avrupa Birleşik Devletleri doğarken, karşılığında bir Yugoslavya değil, Yugoslavya'nın parçalanmasından ortaya çıkan ve bir kısmını içine aldığı Hırvatistan, Slovenya, Sırbistan, Kosova, Karadağ, Bosna-Hersek ve Makedonya görmek istemektedir. Yugoslavya'nın parçalanmasında, Tito'nun yanlış uluslaşma modelinin (“mozaik” modeli) etkisi önemlidir. Ancak, Almanya'nın ve ulusötesi sermayenin Yugoslavya'nın parçalanmasında belirleyici bir rol oynadığı da bilinmektedir.

Bir devleti zayıflatmanın ve parçalamanın çeşitli araçları ve yolları vardır. Silahlı saldırı bu yollardan biridir. Ayrıca,

- (a) bölücülüğün bir tehdit olarak bulunduğu koşullarda bölgeciliğin ve “yerel yönetimler”in öneminin, yetkilerinin ve gücünün artırılması;
- (b) “insan hakları” ve “demokrasi” görünümü altında, kişilerin ve toplumsal grupların etnik kimliğinin ve dini inancının ön plana çıkarılması;
- (c) özelleştirmeye ve devletin ekonomiye müdahale araçlarının ortadan kaldırılmasıyla (“deregulasyon”) devletin gücünün kırılması ve halkla ilişkilerinin koparılması;

¹ Türkiye YOL-İŞ Sendikası Eğitim Dairesi Başkanı, ODTÜ İktisat Bölümü Kısmi Zamanlı Öğretim Görevlisi

² Hobsbawm, E., “Socialism and Nationalism: Some Reflections on the Break-Up of Britain (1977)”, **Politics for a Rational Left, Political Writings 1977-1988**, Verso, Bristol, 1989, s.124.

- (d) hükümetlerin denetimi dışında tutulan ve ulusötesi sermayenin etkisi altına kolayca giren özerk kurullar aracılığıyla ekonominin önemli kesimlerinin devlet egemenliği altından çıkarılması;
- (e) Merkez Bankası'nın, özerkleştirilmesi adı altında, hükümetin denetimi dışına çıkarılması;
- (f) Avrupa Birliği ile gümrük birliği aracılığıyla ülkenin dış ticaret politikası konusundaki egemenliğinin Avrupa Birliği organlarına devredilmesi;
- (g) uluslararası tahkim aracılığıyla ülke yargısının etkisinin sınırlandırılması da;

devleti zayıflatmanın ve parçalamanın birer aracı olabilir.

Türkiye'nin bugün Kıbrıs davasında ve ABD'nin ve İngiltere'nin Irak'a saldırmasında ve işgalinde yaşadığı sorunlar ve 2004 yılında Ege'de yaşayacağı sorunlar, ulus-devletin güçlü olmasının ne kadar önemli olduğunu bir kez daha göstermiştir. Uluslar, ancak güçlü ulus-devletlerle emperyalist güçlerin hegemonyası altına girmekten kurtulabilir. Bağımsızlık ve ulusal egemenlik, demokrasinin, işçi haklarının ve sendikal hak ve özgürlüklerin de önkoşuludur. Bağımsızlığını yitirmiş ve ulusal egemenliğe sahip olmayan bir ülkede demokrasi de olmaz, işçi hakları ve sendikal hak ve özgürlükler de. Bu nedenle, ulusötesi sermayenin ve yayılmacı devletlerin ortak hedefi, ulus-devlettir.

Avrupa Birliği, 27 farklı ülkenin insanını "Avrupa kimliği" altında birleştirmeye ve bütünleştirmeye çalışırken, Türkiye gibi ülkelerde etnik köken ve mezhep farklılıklarını öne çıkararak ve Avrupa ülkelerindeki Türkler arasında bölücülüğün ve tarikatlerin yayılmasını çeşitli biçimlerde destekleyerek, mikro-milliyetçiliği ve cemaatçiliği teşvik etmektedir. Çok daha fazla sayıda etnik kökenden ve dinden-mezhepten insanı "Amerikalı" kimliği altında birleştiren ABD'nin politikaları da özde farklı değildir. Küreselleşen sermaye (ulusötesi sermaye) ve bazı devletler, gelişmekte olan ülkelerdeki halkı "yerel" düzeyde ve etnisite-mezhep temelinde bölerek parçalamayı ve böylece merkezi devleti, ulus-devleti zayıflatmayı hedeflemektedir.

Bir devletin maddi ve manevi güç kaynaklarından biri, kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Devlet, sahip olduğu kuruluşlar aracılığıyla, hem ülkenin endüstrileşmesine büyük katkılarda bulunabilir, hem de götürdüğü hizmetlerle halkı bütünleştirir ve halkının desteğini daha etkili bir biçimde sağlar. Özelleştirmeler, hem bir ülkenin ve devletin maddi gücünü, hem de halkla devlet arasındaki hizmet bağıını kopararak, manevi gücünü zayıflatmaktadır. Özellikle eğitim ve sağlık alanındaki özelleştirmelerin olumsuz etkisi son derece önemlidir. Özelleştirmeler yapıldıkça, bir ülkenin ulusötesi sermaye karşısında güçlü bir direniş gösterebilmesi daha da zorlaşmaktadır. Devletin ekonomiyi yönlendirici araçlardan yoksun bırakılması da ("deregulasyon") aynı sonuçları doğurmaktadır. Özelleştirmelerin ve devletin ekonomiyi yönlendirme görevinden uzaklaştırılmasının asıl amacı, ulus-devletlerin zayıflatılması ve sömürgeleştirilmesidir.

Ulus-devletlerin parlamentolarının çıkardıkları yasalar, ulusötesi sermayenin çıkarlarıyla çelişirse, parlamentoları ve demokrasiyi etkisiz kılacak yol ve yöntemler geliştirilmektedir. Hükümetlerin denetimi dışındaki özerk kurulları (Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Sermaye Piyasası Kurulu, Telekomünikasyon Kurulu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Rekabet Kurumu, Şeker Kurumu, Tütün Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu)³ ve Merkez Bankası'nı özerkleştirme adı altında ulusötesi sermayenin etkisi ve hatta denetime altına sokmak, bu nedenle gündeme gelmiştir. Ayrıca, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında 1 Ocak 1996 tarihinde yürürlüğe giren gümrük birliği nedeniyle, Türkiye'nin dış ticaret politikası tümüyle Avrupa Birliği organlarına bırakılmıştır. Türkiye, böylece, ulusal egemenliğinin bir bölümünü, içinde yer almadığı Avrupa Birliği'ne devretmiştir.

³ Bu kurullarla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. TÜSİAD, **Bağımsız Düzenleyici Kurumlar ve Türkiye Uygulaması**, İstanbul, Aralık 2002, s. 133-231.

Ulus-devletin yargısı ulusötesi sermaye açısından sorun yaratıyorsa, uluslararası tahkim gündeme getirilmektedir. Türkiye’de uluslararası tahkim getirilirken, Danıştay’ın yetkileri de kısıtlanmıştır.

Merkezi idarenin görev ve yetkilerinin yerel yönetimlere devredilmesi ise, mutlaka demokratikleşme, kaynakların daha verimli ve etkili kullanımı, daha başarılı hizmet, israfın ve yolsuzlukların önlenmesi anlamına gelmemektedir. Yerel yönetimlere fazla yetki ve güç devri, ilk aşamada üniter devlet yapısının zayıflatılmasına ve parçalanmasına, eyalet sistemine ve federal devletlere, ikinci aşamada ise küçük, zayıf ve bağımlı devletlere yol açabilir.

Avrupa Konseyi’nin, Avrupa Birliği’nin ve Dünya Bankası’nın yerel yönetimlerin güçlendirilmesine verdiği önemin arkasında bu tür niyetler de bulunmaktadır. Ayrıca, OECD’nin “Düzenleyici Reform” adıyla son yıllarda uygulamaya çalıştığı programın özü de, gelişmekte olan ülkelerde merkezi devlet yapısının zayıflatılmasıdır. Devletin boşalttığı yeri ise, ulusötesi sermayenin araçları olan IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret örgütü doldurmaktadır.

Ulusötesi sermayenin “küreselleşme” adı altında gelişmekte olan ülkelerin haklarına ve ulus-devletlere karşı 1970’lerde başlattığı saldırı, Sovyet sisteminin çöküşü sonrasında daha da yoğunlaşmıştır. Ayrıca, özel olarak Türkiye’ye yönelik tehditler de 1991 ve sonrasında daha şiddetlenmiştir. Bunun bir nedeni, Avrasya’nın artan önemi koşullarında, ABD’nin ve Avrupa Birliği’nin yeni politikalarıdır.

ABD, 1991 Körfez Krizinde kendisinin taşeronluğunu yapmayan ve büyük ölçüde bağımsız bir çizgi izleyen Türkiye’nin toprak bütünlüğünün korunması konusunda gösterdiği duyarlılığı bırakmıştır. Avrupa Birliği de, 1992 yılında ve sonrasında yeniden formüle ettiği Akdeniz, Ortadoğu, Balkanlar ve Kafkaslar stratejilerinde, Türkiye’nin çıkarlarıyla tümüyle çelişen bir çizgi benimsemiştir. Bu yıllardan başlayarak, Türkiye’ye gelen bazı Batılıların çantalarından Sevr Antlaşmasının eki haritaların çıkması bir cehaletin değil, bir niyetin sonucudur.

OECD, Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği ve Dünya Bankası’nın Türkiye’de yerel yönetimler konusundaki talepleri, bu çerçevede ele alınmalıdır.

Emperyalist güçler, Türkiye’yi parçalama çabalarında bölücü terör örgütü aracılığıyla gündeme getirdikleri silahlı girişimlerde başarısızlıkla karşılaşmışlardır. ABD ordusu Vietnam’da, Sovyetler Birliği ordusu ise Afganistan’da yenilmiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri ise, emperyalistlerin maddi ve manevi desteğine sahip bölücü terör örgütünü perişan etmiştir.

Bu şartlar altında, emperyalist güçler, Türkiye’nin parçalanmasında silahsız çözümler üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Bu silahsız çözüm çabalarından biri de bölücü terör örgütünün silahlı mücadele dışındaki girişimlerinin yoğunlaştırılması, Kürt milliyetçiliğinin silahsız biçimlerinin desteklenmesidir.

Türkiye’ye yönelik saldırıda ana sorun, bölücü terör örgütünün silahlı eylemleri değildir. Kürt milliyetçiliğinin silahsız mücadele biçimleri ve Irak’ın kuzeyinde gündeme gelen kukla oluşum, bölücü terör örgütünden daha büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Türkiye’de milli devletin korunması ve güçlendirilmesi, günümüzün acil görevidir ve bu görevi yerine getirmeye çalışırken mücadele etmemiz gereken güç, yalnızca bölücü terör örgütü değil, bir bütün olarak etnik mikromilliyetçilik, cemaatçilik ve bunların arkasındaki asıl düşman olan ABD emperyalizmi ve AB emperyalizmidir.